

Mówmy poprawnie

Przerębla na jeziorze

Im zimniej na zewnątrz, tym więcej czasu spędzamy w domach. W leniwie wieczory warto więc poznać parę ciekawostek językowych – może będziemy mogli kiedyś kogoś zaskoczyć ich znajomością? Zachęcam do lektury!

Przerębel czy przerębla?

Niestety, lato się kończy, dni są coraz krótsze i w kościołach czuć już zimowy powiew chłodu. Warto więc w związku z tym wziąć na warsztat słowo oznaczające otwór w łodzie wykorzystywany przez rybaków do łowienia ryb. Jaka forma tego słowa jest poprawna? Żeńska „przerębla” czy męski „przerębel”? Zimą ryby łowimy... w przerębli czy w przeręblu? Według słowników obie wersje są poprawne. Dlaczego jednak tak się stało?

Nie zawsze wyraz ten miał dwa rodzaje gramatyczne. Dawniej w języku polskim poprawna była tylko forma żeńska – „przerębla”. Ponadto w wymowie, a także później w pisowni, można było spotkać się z obocznością: przerębla-przerębl. Język nie lubi utrudnień, dlatego aby ułatwić wypowiedzianie dodano do oboczności samogłoskę „e” – tak powstał dzisiejszy przerębel. Bardzo szybko nowa forma została niesłusznie przypasowana do męskiego wzoru odmiany. Błąd ten utrwał się i obecnie nie jest uważany za niepoprawny. W odniesieniu więc do historii

języka poprawna jest jedynie wersja żeńska. Te zmiany następowały jednak na tyle dawno, że obecnie nie musimy się już nimi martwić. Polszczyzna zna aż nadto przykładów błędów, które z czasem na tyle się utrwały, że weszły do normy językowej. Kto wie, który nasz błąd będzie za sto lat formą obowiązującą?

Chełm i hełm

Dlaczego szczególnego rodzaju okrycie głowy i miasto w Polsce nie piszemy tak samo pod względem ortograficznym? Czy tylko dlatego by utrudnić nam życie? Może jest to błąd tych, którzy nadawali miastu jego nazwę? Oczywiście nie! Odpowiedzi na te pytania mogą być zaskakujące. Każde z tych słów znaczy nieco co innego i pochodzi z różnych źródeł. Hełm, czyli ochronne okrycie głowy, został zapożyczony z niemieckiego. Staroniemiecki „helm” przeniesiono do polszczyzny w takiej formie, w jakiej znano go w języku źródłowym – przez „h”. Natomiast chełm, znany już dziś tylko jako miasto, jest rdzennie polskim słowem. Pochodzi od staropolskiego wyrazu, który dla naszych przodków oznaczał „wzgórze, pagórek, wzniesienie”. Jego rdzeń możemy odnaleźć również w innych nazwach miejscowości takich jak Chełmno czy Chełmek. Dawniej więc różnice w pisowni pokazywały różnice w znaczeniu.

W porównaniu...

Jak powinniśmy powiedzieć: w porównaniu do czegoś czy z czymś? Według językoznawców możemy powiedzieć tylko w porównaniu z czymś – do czegoś będzie błędem.

Ewelina Godlewska

Co ciekawe, sam czasownik „porównywać” może występować zarówno z przyimkiem „z”, jak i „do”. Jednak językoznawcy zalecają, by używać przyimka „z”, gdy chcemy pokazać podobieństwa i różnice, natomiast przyimka „do” – kiedy chcemy podkreślić podobieństwo.

Czy wiedziałeś, co znaczy...

Słowo reminiscencja? Według słownika jest to nic innego jak wspomnienie. Reminiscencje pojawiają się często w literaturze oraz w filmach. Postacie rozmyślają o wydarzeniach z przeszłości, osobach czy sprawach. Wspominają, odzwierciedlają w pamięci i analizują. Taki zabieg możemy nazywać właśnie reminiscencją lub retrospekcją (nieraz w sztuce są to wydarzenia z przedakcji). Ponadto słowo reminiscencja występuje w Słowniku wyrazów kłopotliwych, ponieważ wiele osób popełnia przy nim błąd – wymawia oraz zapisuje je wyraz jako „reminiscencja” przez skojarzenie z luminescencją. Takiego wyrazu jednak nie ma i jest to błąd.

Wolność Kocham i Rozumiem

Pieśni polska tyś jak rosa, co na nasze dusze spada, ty ją wiedziesz pod niebiosa, jak w noc ciemną gwiazda błada. My szczęśliwi, że z lat dawnych słowa i melodię wzięła. I ta jedna najpiękniejsza, „Jeszcze Polska nie zginęła”

Władysław Bełza

Tymi słowami rozpoczął się Wieczór Niepodległościowy w Izbie Muzealnej Wodiczek w Wołominie. - Wspominając historię naszego narodu nie sposób wymienić wszystkich symboli polskiego patriotyzmu i heroizmu - powiedział Leszek Patejuk w referacie poprzedzającym koncert. Ale kilka miejsc spośród setek bohaterskich bitew w historii Polski, zwanych Polskimi Termopilami, powinni znać wszyscy Polacy: bitwę pod Hodowem, Węgrowem, Zadwórzem, Dytiatynem i obroną Wizny.

Muzyczną oprawę wieczoru zapewnili: Karolina Matuszkiewicz i Krzysztof Stępień. Karolina Matuszkiewicz - absolwentka Uniwersytetu Muzycznego im. Fryderyka Chopina w Warszawie w klasie fidei kolanowych. Jest uznaną wokalistką, która ma na swoim koncie koncerty nie tylko w całej Polsce, ale i w Chinach, Republice Południowej Afryki, Tunezji i Wietnamie. Krzysztof Stępień - to jeden z najbardziej utalentowanych gitarzystów młodego pokolenia, który łączy w sobie niezwykłą wirtuozerię muzyki klasycznej, jak również zamiłowanie do improwizacji oraz muzyki rozrywkowej. Absolwent Uniwersytetu Muzycznego im. Fryderyka Chopina

w Warszawie oraz licznych studiów podyplomowych w kraju i w Europie. Jest laureatem wielu konkursów gitarowych. Młodzi wykonawcy w swoim wystąpieniu pokazali, jak radośnie i mądrze rozumieją wolność i niepodległość. „Rota”, „Wolność, Kocham i Rozumiem” to tylko niektóre z pieśni wykonywanych przez artystów. Entuzjastycznie odebrane były także polskie piosenki ludowe. Wielokrotnie bisowaną „Ziel-

oną lipką” wprowadzili goście we wspólne śpiewanie, które jest już tradycją w Izbie Muzealnej Wodiczek. W przygotowanym na tę okoliczność śpiewniku znalazły się najpiękniejsze i najbardziej znane utwory patriotyczne, takie jak: „Marsz pierwszej brygady”, „Przybyli Ułani”, „Wojenko, wojenko”, „Rozkwitały pąki białych róż” i wiele innych. Przy akompaniamencie Jolanty Łochowskiej i wspomaganiami profesjonalnymi głosami Wali Patejuk i Jadwigi Skotnickiej oraz Leszka Patejuka publiczność do późna świętowała 101. rocznicę odzyskania przez Polskę Niepodległości.

Wieczór Niepodległościowy realizowany był w ramach projektu „Niestandardowe działania mające na celu upamiętnienie świąt narodowych i postaci historycznych szczególnie związanych z ziemią powiatu wołomińskiego”, dofinansowanego przez Powiat Wołomiński.

(am)

Wypożyczalnia dla Seniorów

Od poniedziałku 4 listopada działa wypożyczalnia sprzętu wspomagającego i pielęgnacyjnego (ul. Sikorskiego 88). To działanie w ramach projektu „Wigor ++”. Sprzęt udostępniany jest nieodpłatnie.

Wypożyczalnia będzie świadczyć usługi na rzecz osób niesamodzielnych z uwagi na wiek, stan zdrowia i niepełnosprawność; głównie uczestników Projektu „Wigor ++”. Sprzęt oddawany jest do użytkowania uczestnikom nieodpłatnie. Z wypożyczalni mogą korzystać również inni mieszkańcy gminy Wołomin, którzy nie są uczestnikami projektu, pod warunkiem, że przejdą procedurę rekrutacyjną.

Sprzęt rehabilitacyjny wypożyczany jest bezpłatnie na okres 12 miesięcy po przedstawieniu zaświadczenia lekarskiego i po zawarciu stosownej umowy. W razie potrzeby istnieje możliwość przedłużenia na kolejny okres.

Wypożyczalnia czynna jest w każdy poniedziałek w godz. 15.00-17.00 w Wołominie przy ul. Sikorskiego 88, po wcześniejszym uzgodnieniu telefonicznym pod nr. 601-948-647. Do dyspozycji mieszkańców w wypożyczalni znajdują się następujące sprzęty:

- wózek inwalidzki
- chodzik rehabilitacyjny
- podnośnik wannowy
- siedzisko wannowe obrotowe z oparciem
- ławeczka wannowa
- schodofazy
- kule łokciowe
- taboret pod prysznic
- maty antypoślizgowe do wanny lub po prysznic
- uchwyty do łazienki
- laska dla niewidomych
- naklejki brajlowskie na klawiaturę
- łożka ortopedyczne
- ciśnieniomierz
- materac p. odleżynowy
- elektryczny podnośnik transportowo-kąpielowy przejezdny
- deska do przesadzania chorego

(jmas)

Kobyłka świątecznie

Burmistrz Kobyłki, dyrektorzy jednostek organizacyjnych, przedstawiciele Rady Miasta, Ochotniczej Straży Pożarnej, placówek oświatowych, partii politycznych, organizacji i stowarzyszeń zło-

żyli wieńce pod pomnikiem Poległych za Ojczyznę na Placu 15 Sierpnia. Po zakończeniu spotkania w ramach akcji „Niepodległa do hymnu” wspólnie odśpiewano Mazurka Dąbrowskiego.

